Państwo totalitarne - cechy i powstawanie państw totalitarnych

Państwo totalitarne - cechy i powstawanie państw totalitarnych

Państwo totalitarne dąży do rozciągnięcia kontroli na wszystkie przejawy życia społecznego i osobistego obywateli. Z pomocą środków prawnych dąży również do wpływania na nie. Można wyróżnić kilka charakterystycznych cech państwa totalitarnego.

Cechy państwa totalitarnego:
- Niepodzielna władza jest skupiona w rękach wąskiego gremium lub jednostki (model dyktatorski) oparta na jedynej i właściwej ideologii.

- Rozbudowany zostaje system kontroli nad wszystkimi organizacjami o charakterze społecznym.

- Ingerowanie w różne dziedziny życia obywateli, również te prywatne jak stosunki rodzinne, zachowania społeczne, przekonania i postawy, a nawet gusta.

- Powszechna indoktrynacja również za pomocą środków masowego przekazu.

- Ujednolicenie wszystkich organizacji, instytucji i grup społecznych; tworzenie grup integrujących.

- Centralizacja gospodarki i monopol państwa na broń.

W doktrynie przyjęło się, że wszystkie cechy państwa totalitarnego spełniały tylko:
- III Rzesza Adolfa Hitlera,

- Chiny Mao Zedonga,

- ZSRR pod wodzą Józefa Stalina.

Po przyjrzeniu się tym dwóm przykładom możemy wyliczyć jeszcze inne cechy państwa totalitarnego:
- kult wodza,

- rozbudowany aparat represyjny,

- eliminacja opozycji na etapie kształtowania się modelu państwa,

- istnienie zewnętrznego wroga grożącemu nie tylko systemowi, ale i społeczeństwu,

- istnienie obozów koncentracyjno - izolacyjnych etc.

Przyczyny powstawania państw totalitarnych:
Zastanawiające jest, dlaczego w niektórych państwach dochodziło do wyklarowania się modelu państwa totalitarnego, w którym władza przejmuje całkowitą kontrolę, również nad sferą prywatną obywateli. W historii przyczynami powstawania państw totalitarnych były:

- istnienie słabej kultury politycznej ludności,

- rzeczywiste zagrożenie wewnętrzne,

- ruch socjalistyczny dążący do szlachetnych haseł równości społecznej (ZSRR),

- zawiedzenie się modelem demokracji i styczność z wadami tego ustroju,

- społeczna apatia wywołana klęską wojenną i upokorzeniem państwa po traktatach pokojowych (III Rzesza).

Niemałą rolę w powyższych przypadkach odegrała również charyzma samego przywódcy i poparcie wojska, które było niezbędne do utrzymania wypracowanego modelu państwa totalitarnego. Dziś krajem totalitarnym pozostaje Korea Północna.

Doskonały obraz państw totalitarnych wnoszą książki z tzw. nurtu anty-utopii. Warto przeczytać między innymi: Nowy wspaniały świat Aldousa Huxleya, My Jewgienia Zamiatina czy napisany w oparciu o poprzednika Rok 1984 Georga Orwell a